

Učebné osnovy školského vzdelávacieho programu – predmet: Hudobná výchova

Názov predmetu	Hudobná výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola (názov, adresa)	Základná škola M. Kukučina, , 026 01 Dolný Kubín
Názov ŠkVP	Škola úspešného života
Stupeň vzdelania	primárne
Dĺžka štúdia	1 rok
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk
iné	štátna škola

2. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Hudobná výchova na základnej škole je predmetom činnostným a zážitkovým, kde na báze hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o elementárne muzicírovanie a postupne o hlbšie vzdelanie z oblasti hudby a umenia. Hudba má byť pre žiakov súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov k hudobnému poznávaniu, a to s realizovaním komplexne chápaných hudobných činností, so zámerom všestranne zapojiť žiakov do hudobno-výchovného procesu. V ročníkoch primárneho vzdelávania majú prevahu hudobné prejavy: hlasové, vokálno-intonačné, hudobno-pohybové, inštrumentálne, perцепčné, hudobno-dramatické, hudobno-vizuálne činnosti. Hudobná výchova pomáha rozvíjať citový svet žiakov v otvorenej atmosfére radosti a lásky formou partnerského dialógu učiteľa so žiakmi.

3. Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecný cieľ:

- rozvíjať hudobné kompetencie dieťaťa mladšieho školského veku,

Špecifický cieľ:

Vzdelávacie ciele:

- rozvíjať kultivovaný rečový, hlasový, pohybový prejav v spojení s hudbou,

- vychovávať aktívneho a vnímavého interpreta a percipienta hudby,

- naučiť žiaka orientovať sa vo svete hudobného umenia,

Výchovno-vzdelávacie ciele:

- rozvíjať emocionálny svet a hudobný vkus žiaka mladšieho školského veku,

- v rámci stanovených cieľov z hudobnej výchovy využívať integratívne prístupy a prieniky s ostatnými vyučovacími predmetmi v primárnej edukácii,
- viesť žiakov k samostatnej práci a hudobnej tvorivosti.

4. Výchovné a vzdelávacie stratégie

Kultúrne kompetencie:

- pozná zvuky– hudobné motívy našej kultúry
- vie interpretovať pohyb a iné signály ľudského tela charakteristické pre našu kultúrnu tradíciu
- pozná rozdiely medzi folklórom a súčasnou hudobnou produkciou
- vníma kultúrnu tradíciu svojho jazyka a reči.

Vokálno-intonačné činnosti

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci získali základné spevácke zručnosti a vzťah k hudbe a boli formovaní rozmanitými hudobnými činnosťami.

Inštrumentálne činnosti

Poznať jednoduché rytmické nástroje a ovládať techniku hrania na nich. Pomocou detských hudobných nástrojov podporiť náladu piesne.

Hudobno-pohybové činnosti

Vedieť správne chodiť a pochodovať podľa hudby, reagovať na zmeny tempa a dynamiky.

Percepčné činnosti

Poznať krátke veku primerané hudobné skladby a pohybom reagovať.

Hudobno-dramatické činnosti

Vytvárať vlastnú hudobnú krajinu v danom tónovom priestore. Hudobné nástroje chápať ako prostriedok na vykreslenie prostredia.

Hudobno-vizuálne činnosti

Vytvárať základy hudobnej gramotnosti / grafický záznam zvukovej podoby/.

5. Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Metódy práce	Postupy práce	Formy práce
Slovné, názorné, praktickej činnosti	zážitkové, kognitívne, skúsenostné	kolektívne, skupinové, projektové, diferencované vyučovanie;
špecifické metódy: intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie/fonogestika/	riadené objavovanie hudby	kolektívne, skupinové, projektové, diferencované vyučovanie;
skúsenostné metódy	súťaže, prehliadky, hudobné verejné podujatia	kolektívne, skupinové, projektové, diferencované vyučovanie;

6. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
Učebnica hudobnej výchovy: Eva Langsteinová, Belo Félix Hudobná výchova pre 4.ročník	IKT technika	Hudobné nástroje	Internet, webové stránky, zborovňa
Spevníky	Audio prehrávač	Notové zápisy	Planéta vedomosti, Edulab
Detské časopisy	Tablety	Obrázky	Kultúrne podujatia

7. Hodnotenie a klasifikácia predmetu

Hodnotenie výchov na prvom stupni má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Tu musí učiteľ brať ohľad na jeho schopnosti, nadanie, ambície, vynaložené úsilie. Nehodnotíme len výsledok činnosti, ale celý proces a prístup žiaka k činnostiam z hľadiska tvorivosti, uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov, otvorenosť voči experimentovaniu, snahu, spokojnosť dieťaťa s vlastným výkonom, jeho záujem o sebavyjadrovanie. Pri hodnotení žiaka má prednosť porovnávanie jeho výkonu s predchádzajúcimi výkonmi pred porovnávaním s výkonmi iných žiakov. Snažíme sa hodnotiť pozitívne, zlá známka by mohla dieťa demotivovať, potlačiť jeho túžbu o sebavyjadrenie.

1- Výborný

Žiak je iniciatívny a tvorivý, schopný uplatniť vlastné nápady, je otvorený voči novým podnetom, vie vyjadriť vekuprimerané postoje, ovláda zručnosti podľa požiadaviek ročníkových kompetencií a štandardov na vynikajúcej úrovni. Žiak dokáže vekuprimerane pomenúvať a

interpretovať svoje zážitky z činnosti a ich výsledky, preukazuje vedomosti z danej oblasti primerane edukačným úlohám v danom ročníku, dokáže rešpektovať vlastný tvorivý výsledok a je tolerantný voči tvorivým prejavom, názorom a výkonom iných.

2- Chváľitebný

Žiak je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý, vie vyjadriť vekuprimerané postoje, s pomocou učiteľa ovláda zručnosti podľa požiadaviek ročníkových kompetencií a štandardov, na základe podnetných otázok dokáže vyjadrovať svoje názory, vedomosti a pocity. Snaží sa chyby a nedostatky odstrániť.

3- Dobrý

Žiak realizuje edukačné úlohy len priemerne, slabo prejavuje záujem a toleranciu, nerozširuje svoju flexibilitu, podlieha stereotypom a predsudkom a s ťažkosťami aplikuje získané kompetencie a poznatky. Svoje názory, vedomosti a pocity vyjadrí len s ťažkosťami. Nedostatky vo svojej práci dokáže opraviť alebo odstrániť s pomocou učiteľa.

4 -Dostatočný

Žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, chýba mu záujem a tolerancia, nerozširuje svoju flexibilitu, podlieha stereotypom a predsudkom a s veľkými ťažkosťami aplikuje získané kompetencie a poznatky. Svoje názory, vedomosti a pocity nevie vyjadriť. Nedostatky vo svojej práci nedokáže a nemá snahu opraviť ani s pomocou učiteľa.

5 –Nedostatočný

Žiak nespĺňa kritériá, nemá záujem o hudobné aktivity, nekuje vyučovací proces. Neodporúčame používať stupeň nedostatočný v celkovom hodnotení žiaka.

Je potrebné, aby učiteľ primerane hodnotil hudobné prejavy detí zo sociálne zaostalého prostredia, ako aj detí s poruchami učenia a správania.

Pri určení metód a foriem hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením sa učiteľ riadi odporúčaniami CPPPaP.

Žiak, ktorý z dôvodu zdravotného znevýhodnenia postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu, je hodnotený podľa individuálnych kritérií, čo má potom uvedené v doložke na vysvedčení.

8. Obsah vzdelávania

Tematický celok	Výkonový štandard	Obsahový štandard	Časová dotácia	Prierezová téma	
------------------------	--------------------------	--------------------------	-----------------------	------------------------	--

<p>Hlasové činnosti</p>	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ používať hlas vedome na dosiahnutie špecifického hudobného cieľa (rytmus, melódia, dynamika, výraz, nálada), ✓ prirodzene aplikovať správnu hlasovú techniku, ✓ spievať čisto a rytmicky správne, ✓ spoznať špecifiká ľudovej hudobnej kultúry vlastného regiónu, ✓ spievať jednoduchý dvojhlas (udržiavať svoju melodickú líniu), ✓ intonovať podľa notového zápisu melodické modely, 	<p>vokálne činnosti v rámci rozsahu b-d2, detské piesne, ľudové piesne, regionálne ľudové piesne, autorské piesne, vokálne dialogické hry, dychové a hlasové cvičenia, hry s hlasom, zvukomalebné hlasové hry, deklamácia, rytmizácia reči, artikulácia –článkovanie reči</p> <p>kánon, burdón, ostinátny druhý hlas</p> <p>melodické modely napr. s-m; l-s-m; l-s-m-d; d'-l-s-m-d;m-r-d; s-f-m-r-d; d'-s-f-m-r-d; a i</p> <p>taktovacie gestá 2/4,3/4/,4/4 taktu, gestá pre zmeny tempa a dynamiky</p>	<p>/ 13 /</p> <p>45% hodiny</p>	<p>MEV DV OŽAZ</p>	
-------------------------	---	---	---------------------------------	----------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ hlas používať v improvizácii a elementárnej kompozícii 	improvizácia a elementárna kompozícia			
Inštrumentálna činnosť	<p>Žiak dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ hrať na elementárnych hudobných nástrojoch, ✓ hrať na tele, ✓ hrať na objektoch, ✓ vytvárať elementárne hudobné nástroje, ✓ hrať rytmické 	<p>Orffove nástroje rytmické: paličky, drevený blok, rámový /ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce, činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá a melodické hudobné nástroje (xylofón, zvonkohra, metalofón), hra na tele, okolité objekty triedy, rozličné objekty, prírodniny samostatne zhotovené elementárne hudobné nástroje</p>	/ 8/ 25% hodiny	OASR MEV OŽAZ FIG	

	<p>modely,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ hrať podľa zápisu jednoduché melodicko-rytmické útvary, ✓ vytvoriť inštrumentálny sprievod, ✓ inštrumentálne improvizovať, ✓ reagovať pri hre na hudobných nástrojoch na gestá učiteľa, adekvátne meniť tempo, dynamiku, ✓ dirigovať, 	<p>rytmické modely napr. tá; ti-ti; tá-ja; tá-jaja-ja; ti-ri-ti-ri; nič; es; pau- za; veľ-ká pau-za; atď</p> <p>melodicko-rytmické schémy, cvičenia, piesne</p> <p>inštrumentálny sprievod, burdón, ostináto, tóny 1. A 5.stupňa (tonika, dominanta), voľný zvukomalebný sprievod predohra, medzihra a dohra</p> <p>improvizácia</p> <p>dirigentské a individuálne gestá učiteľa</p> <p>dirigovanie – intuitívne výrazové pohyby, štandardizované taktovacie schémy (2/4;3/4;4/4)</p>			
--	--	---	--	--	--

<p>Percepčné činnosti - aktívne počúvanie</p>	<p>Žiak dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ aktívne počúvať piesne, hudobné skladby, ako aj vlastné hudobné prejavy, ✓ vyjadriť pocity z počúvanej hudby verbálne, pohybom a inými umeleckými prostriedkami ✓ identifikovať funkcie hudby a jej spoločenský význam, ✓ identifikovať, charakterizovať a terminologicky správne pomenovať hudobno-vyjadrovacie prostriedky, 	<p>skladby slovenských a svetových skladateľov; piesne, spev a interpretácia učiteľa/ky; vlastný hudobný prejav, hudobný prejav triedy (skupiny), hry so zvukom</p> <p>funkcie hudby: estetická, umelecká, spoločenská, zábavná, úžitková</p> <p>melódia, tempo, rytmus, zvuková farba, dynamika, harmónia, forma melódia stúpajúca, klesajúca; tempo pomalé, stredné, rýchle; rytmus –taktová schéma a rytmické modely, dynamika – piano, pianissimo, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo; akcent; harmónia durová, mólová, forma –kontrastné časti</p>	<p>/ 3 /</p> <p>10% hodiny</p>	<p>OŽZ MEV</p>	
---	---	---	--------------------------------	--------------------	--

	<ul style="list-style-type: none">✓ identifikovať obsadenie interpretovanej hudobnej skladby ✓ identifikovať hudobné formy a žánre ✓ rozpoznať formotvorné prvky ✓ počúvať sústredene, dešifrovať a vlastnými slovami vyjadriť atmosféru, emócie, asociácie, predstavy, príp. konkrétny program,	<p>nástroje skupiny symfonického orchestra, niektoré konkrétne hudobné nástroje komorný orchester, symfonický orchester, orchester ľudových nástrojov, skupiny populárnej hudby</p> <p>pieseň, koncert, opera, muzikál, komorná hudba, hudba klasická, ľudová, tanečná, zábavná, populárna</p> <p>motív, veta (predvetie, závetie), opakovanie, kontrast</p>			
--	---	--	--	--	--

<p>Hudobno-pohybové činnosti</p>	<p>Žiak dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vyjadriť pocity z počúvanej hudby pohybom a inými umeleckými prostriedkami ✓ adekvátne reagovať na rytmus, metrum a tempo, ✓ pohybom adekvátne vyjadriť hudobno-výrazové prostriedky, ✓ realizovať tanečné prvky a pohyb v jednoduchých choreografiách, ✓ pohybom rozlíšiť kontrastné časti hudobnej formy, ✓ pohybom rozlíšiť formotvorné prvky, ✓ realizovať kultivovaný estetický pohyb, 	<p>pohybová improvizácia, pohybová interpretácia gesto, mimika, improvizácia</p> <p>polkový krok, prísunové kroky, podupy, točenie v pároch, čapáše, valčík, mazurkový krok, valašský krok, tanec, ľudový tanec, moderný tanec</p>	<p>/5/ 10% hodiny</p>	<p>DOV ENV VLV VMR</p>
----------------------------------	--	--	---------------------------	------------------------------------

Hudobno-dramatické činnosti	<p>Žiak dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ samostatne vyjadriť dej, náladu, charakteristiku postáv príbehu, rytmickými a melodickými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku ✓ vytvoriť hudobno – dramatický celok, ✓ realizovať hudobné činnosti podľa voľného i štandardizovaného o grafického vyjadrenia hudobných dejov, 	<p>vizualizácia –integrácia s výtvarnou výchovou (kostýmy, rekvizity, kulisy, farby),integrácia so slovenským jazykom a literatúrou (rozprávky, príbehy, básne, scenár), integrácia s telesnou výchovou (základné pohybové schémy), integrácia s inými predmetmi</p> <p>tvorivá dramatika</p>	<p>/ 2/</p> <p>5% hodiny</p>	<p>DOV ENV VLV</p>
Hudobno -	Žiak dokáže		/2/	MEV

vizuálne činnosti	<ul style="list-style-type: none"> ✓ vizuálne zobrazit' zvukové vnemy, ✓ vytvorit' (zapísat'), prečítat' a realizovat' (hlasom, alebo hrou na nástroji) notový zápis. 	grafická partitúra	5% hodiny	
-------------------	---	--------------------	-----------	--

Legenda:

OSR - Osobnostný a sociálny rozvoj

ENV - Environmentálna výchova - didaktické hry

MEV - Mediálna výchova - problémová metóda

MUV - Multikultúrna výchova - demonštračná metóda

DOV - Dopravná výchova - kooperatívne vyučovanie

OŽZ - Ochrana života a zdravia - heuristická metóda

PPZ - Tvorba projektu a prezentačné zručnosti - dramatizácia

VLV - Vlastenecká výchova - výklad učiteľa

VMR - Výchova k manželstvu a rodičovstvu

FIG - Finančná gramotnosť

Spracovala: PaedDr.Lenka Durajová, 2018